

سوال

راه‌های شرعی برای در امان ماندن از سحر، پیش از وقوع آن چیست؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

از مهم‌ترین عوامل در امان ماندن از خطر سحر، پیش از وقوع آن، قرار گرفتن در پناه انکار شرعی و دعاها و تعوذاتی است که در سنت وارد شده است، از جمله:

۱- خواندن آیه الکرسی در پی نمازهای فرض، پس از انکار مشروع بعد از پایان نماز.

۲- همچنین خواندن آیه الکرسی هنگام خواب. آیه الکرسی که باعظمت‌ترین آیه‌ی قرآن است، این آیه می‌باشد: **اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ** یعنی: الله که معبودی [به حق] جز او نیست، زنده و برپادارنده است؛ نه خوابی سبک او را فرو می‌گیرد و نه خوابی گران؛ آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است از آن اوست؛ کیست آن کس که جز به اجازه‌ی او در پیشگاهش شفاعت کند؛ آنچه در پیش روی آنان و آنچه در پشت سرشان است می‌داند و به چیزی از علم او جز به آنچه بخواهد احاطه نمی‌یابد. کرسی او آسمان‌ها و زمین را در بر گرفته و نگهداری آن‌ها بر او دشوار نیست و اوست والای بزرگ.

۳- همین‌طور خواندن سوره‌های اخلاص و فلق و ناس، پس از هر نماز فرض، و خواندن این سه سوره در آغاز روز یعنی پس از نماز صبح، و در آغاز شب، یعنی پس از نماز مغرب.

۴- خواندن دو آیه‌ی پایانی سوره‌ی البقرة در آغاز شب: **آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ (۲۸۵)** **لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ** (پیامبر بدانچه از جانب پروردگارش بر او نازل شده است ایمان آورده است، و مومنان همگی به الله و ملائکه‌اش و کتاب‌ها و فرستادگانش ایمان

آورده‌اند [و گفتند:] میان هیچ‌یک از فرستادگانش فرق نمی‌گذاریم [و گفتند:] شنیدیم و گردن نهادیم، پروردگارا آمرزش تو را [خواستاریم] و فرجام به سوی تو است (۲۸۵) الله هیچ‌کس را جز به قدر توانایی‌اش تکلیف نمی‌کند. آنچه [از خوبی] به دست آورده به سود او و آنچه از [بدی] به دست آورده به زیان اوست. پروردگارا اگر فراموش کردیم یا به خطا رفتیم بر ما مگیر، پروردگارا هیچ بار گرانی بر [دوش] ما مگذار، همچنانکه بر [دوش] کسانی که پیش از ما بودند نهادی. پروردگارا، و آنچه تاب آن نداریم بر ما تحمیل مکن؛ و از ما درگذر؛ و ما را ببخشای و بر ما رحمت آور؛ تو یار مایی؛ پس ما را بر گروه کافران پیروز کن).

و از رسول الله ﷺ ثابت است که فرمودند: **هر کس به هنگام شب دو آیه‌ی پایانی سوره‌ی بقره را بخواند برایش کافی خواهد بود که معنایش - والله اعلم - این است که برای حمایتش از هر بدی کافی خواهد بود.**

۵- پناه بردن به کلمات الله از شر و بدی که آفریده است در شب و روز و هنگام توقف و یا وارد شدن به هر منزلی در شهر یا صحرا یا آسمان یا دریا، زیرا رسول الله ﷺ می‌فرماید: **هر کس در منزلی فرود آید سپس بگوید: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ (به کلمات کامل الله پناه می‌برم از شر هر چه آفریده است) تا وقتی که از آنجا نرفته هیچ چیز به او زیانی نخواهد رساند.**

۶- سه بار گفتن **بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ** (به نام الله که با نام او هیچ چیز در زمین و آسمان زیانی نمی‌رساند و اوست شنوای دانا) در آغاز روز و آغاز شب، زیرا رسول الله ﷺ به گفتن این دعا تشویق نموده و باعث در امان ماندن از هر بدی است.

این اذکار و دعاها از بزرگترین اسباب در امان ماندن از شر سحر و دیگر بدی‌ها برای کسی است که با صدق و ایمان و اعتماد به الله به آن پایبندی نماید.

این دعاها همراه با تضرع بسیار به درگاه خداوند و درخواست او برای از بین بردن زیان و سختی، بهترین سلاح برای دفع سحر بعد از وقوع آن است. از دیگر دعاهای ثابت از پیامبر ﷺ در علاج بیماری‌های گوناگون و سحر، که با آن بر یارانش رقیه می‌خواند این دعاست: **اللَّهُمَّ أَزْهِبِ الْبَأْسَ رَبِّ النَّاسِ، وَاشْفِ فَإِنَّتَ الشَّافِي لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ، شِفَاءٌ لَا يُغَادِرُ سَقَمًا** (خداوندا ای پروردگار مردم، بیماری را از بین ببر و شفا ده که تو شفا دهنده‌ای، شفایی جز شفای تو نیست، شفایی که هیچ دردی را باقی نمی‌گذارد) و از جمله، سه بار خواندن رقیه‌ای که جبرئیل بر پیامبر ﷺ خواند: **بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ، مِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ أَوْ عَيْنٍ أَوْ حَاسِدٍ، اللَّهُ يَشْفِيكَ بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ** (به نام الله تو را مداوا می‌کنم [و مصون می‌دارم] از هر چه تو را آزار می‌دهد، و از هر نفس یا چشم حسود، الله تو را شفا دهد، به نام الله تو را مداوا می‌کنم).

والله اعلم.